Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FSV UCM
Kód predmetu	UPVVS/ESPO/BcD/012/25
Názov predmetu	Inštitúcie a rozhodovacie mechanizmy EÚ
Rozsah	2P + 2S
Počet kreditov	5
Vyučujúci	prof. Dr.phil. Josette Baer Hill (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Predmet je hodnotený priebežne a výstupnými policy/position papers: 1) účasť a aktívna participácia na hodinách (50%); 2) dva policy papers v rozsahu 2-3 strany analyzujúce špecifický problém alebo otázku fungovania EÚ, ktoré študenti odovzdajú v priebehu skúškového obdobia (50%). Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať v súčte z oboch častí minimálne 56% Záverečná hodnotiaca stupnica: A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania

Študent po absolvovaní predmetu dokáže:

Pripraviť podklady pre legislatívu EÚ – navrhnúť základnú kostru právneho predpisu alebo politického opatrenia v reakcii na konkrétny spoločenský problém či krízu.
Vyjednávať a hľadať kompromis – obhájiť záujmy zverenej krajiny či inštitúcie pri simulovaných rokovaniach a dosiahnuť dohodu s partnermi.
Používať rozhodovacie pravidlá EÚ – vypočítať hlasovacie väčšiny (QMV), identifikovať blokačné koalície a využiť ich pri schvaľovaní zákonov a rozpočtu EÚ.
Hodnotiť projekty a rozpočet – posúdiť financovanie verejných investícií podľa kritérií udržateľnosti a obhájiť prioritizáciu výdavkov v rozpočte.
Aplikovať európske právo v praxi – analyticky posúdiť súlad národných rozhodnutí s právom EÚ a formulovať argumenty pre právne či súdne konanie.
Presadzovať záujmy regiónov a občianskej spoločnosti – vypracovať odborné stanovisko za samosprávu, odbory či firmy a zapracovať ich požiadavky do legislatívnych návrhov.
Riešiť krízové situácie v medzinárodnom prostredí – v časovom tlaku pripraviť návrh stanoviska, sankčného opatrenia alebo diplomatického kroku EÚ v reakcii na zahraničnú krízu.
Chrániť práva občanov pred nesprávnym úradným postupom – vyhodnotiť podnety
na netransparentnosť orgánov EÚ a identifikovať riziká dotačných podvodov.

Stručná osnova predmetu

1.) Úvodné stretnutie
Predstavenie podmienok na absolvovanie, štruktúry kurzu a metód hodnotenia
2.) Európska komisia
Funkcia a úloha Komisie: študenti analyzujú reálnu krízovú situáciu (napr. regulácia AI alebo energetická kríza) a musia v skupinách vypracovať základnú kostru legislatívneho návrhu (Legislative Initiative).

3.) Európska rada
Definovanie politických priorit a strategického smerovania EÚ bez priamej legislatívnej právomoci: študenti simulujú úlohy hláv štátov a vlád s cieľom vytvoriť spoločné Závery Európskej rady ku konfliktnej téme (napr. rozširovanie EÚ, migrácia, spoločná regulácia cien palív a pod.).
4.) Rada EÚ/Rada ministrov
Medzivládny rozhodovací orgán, rotujúce predsedníctvo a systém kvalifikovanej väčšiny (QMV): Študenti si na reálnych scenároch skúšajú výpočet Kvalifikovanej väčšiny (QMV) – 55 % štátov reprezentujúcich 65 % obyvateľstva, pričom medzi sebou vyjednávajú a hľadajú tzv. „blokačnú menšinu".
5.) Legislatívny proces v EÚ a tvorba rozpočtu
Riadny legislatívny postup (spolurozhodovanie parlamentu a rady), schvaľovanie viacročného finančného rámca a ročného rozpočtu EÚ: 3 skupiny študentov reprezentujúci Komisiu, Parlament a Rada EÚ medzi sebou rokujú s cieľom rozdeliť obmedzený balík financií a zostaviť prioritný rozpočet EÚ pre nadchádzajúci rok, pričom musia obhájiť škrtanie alebo pridávanie zdrojov v jednotlivých kapitolách (napr. Poľnohospodárstvo vs. Digitalizácia).
6.) Európska centrálna banka, menová únia Európska investičná banka
Fungovanie Eurosystému a ECB, riadenie menovej politiky eurozóny a financovanie rozvojových projektov prostredníctvom EIB: dve skupiny študentov pripravia dve žiadosti o úver pre vzájomne si konkurujúci veľký infraštruktúrny projekt (diaľnica v. železnica), pričom následne posudzujú, či a ako jednotlivé projekty spĺňajú kritéria udržateľnosti EIB a ktorý z projektov by mal získať financovanie.
7.) Európsky súdny dvor a Európsky dvor audítorov
Zabezpečenie jednotného výkladu práva EÚ súdnou mocou a nezávislá kontrola hospodárenia a správnosti finančných prostriedkov: študenti simulujú prejudiciálne konanie prostredníctvom prejudicionálnej otázky národného súdu týkajúcej sa špecifického prípade, v ktorom je spochybnený výklad alebo platnosť práva EÚ.
8.) Európsky hospodársky a sociálny výbor a Európsky výbor regiónov
Rola poradných orgánov pri zapájaní občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov a miestnych samospráv do rozhodovania EÚ: študenti simulujú úlohu zástupcov odborov, zamestnávateľov alebo primátorov miest a pripravia stanovisko k legislatívnemu návrhu Komisie z pohľadu svojho regiónu alebo sektora, pričom sa snažia presadiť svoje pripomienky do finálneho textu.
9.) Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika, Vysoký predstaviteľ a Európska služba pre vonkajšiu činnosť
Nástroje medzivládnej spolupráce v zahraničnej politike, diplomacia EÚ a fungovanie zahraničnej služby (EEAS): študenti ako diplomati EEAS musia reagovať na medzinárodnú krízu (vojnový konflikt, prevrat v tretej krajine, kybernetický útok a pod.) a v časovom limite navrhnúť vyhlásenie Vysokého predstaviteľa, príp. sankčný balík či využitie Európskeho mierového nástroja (EPF).
10.) Decentralizované agentúry EÚ (Frontex, EMA, EFSA, EUROPOL)
Špecializované výkonné agentúry EÚ a ich kompetencie pri ochrane hraníc, regulácii liekov, bezpečnosti potravín a policajnej spolupráci: študenti posúdia schválenie nového lieku alebo regulácie pesticídov pod tlakom verejnosti a lobistov.
11.) Európsky ombudsman a Európsky prokurátor
Ochrana práv občanov pred nesprávnym úradným postupom orgánov EÚ a trestné stíhanie podvodov poškodzujúcich finančné záujmy Únie (EPPO): študenti vyhľadajú reálne sťažnosti občanov na netransparentnosť orgánov EÚ (napr. neprístupné dokumenty) a píšu odporúčanie pre inštitúciu EÚ.
12.) Diskusia a záverečné zhrnutie
Návrat ku kľúčovým témam a kritická reflexia získaných poznatkov.

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Typ predmetu: P - povinný predmet
Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): 2/2 (prednáška/seminár)
Metóda štúdia: prezenčná
Forma štúdia: denná

Odporúčaná literatúra

CINI, Michelle, PÉRREZ-SOLÓRZANO BORRAGÁN, Nieves (Eds.). European Union Politics. 7th ed. Oxford: Oxford University Press, 2022, 554 s. ISBN 978-0-19-886223-9.
FIALA, Petr, PITROVÁ, Markéta. Evropská unie. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, 805 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
HODSON, Dermot, PUETTER, Uwe, PETERSON, John (Eds.). The Institutions of the European Union. 5th ed. Oxford: Oxford University Press, 2021, 504 s. ISBN 978-0-19-886222-2.
KLÍMA, Karel a kol. Evropské právo. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011, 579 s. ISBN 978-80-7380-335-3.
LAFFAN, Brigid. Financing the European Union. London: Palgrave Macmillan, 2016, 324 s. ISBN 978-1-137-52627-4.
NUGENT, Neill. The Government and Politics of the European Union. 8th ed. London: Palgrave Macmillan, 2017, 512 s. ISBN 978-1-137-45408-9.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, anglický, český